

Riksbankschef Stefan Ingves
Riksbanken
103 37 Stockholm

28 oktober 2021

Dnr: Ks 2021-1441

Användningen av Sveriges tilldelning av särskilda dragningsrätter

Bästa Stefan Ingves,

Coronapandemin har utlöst eller förvärrat en akut skuldkris i en lång rad låg- och medelinkomstländer, en skuldkris som fördjupar och riskerar att förlänga den sociala och ekonomiska kris som pandemin har orsakat. Många länder lägger idag mer pengar på att betala räntor på lån än på hälsovård, och framsteg i fattigdomsminskning riskerar att falla tillbaka flera decennier. De internationella åtgärder som hittills vidtagits för att lindra krisen har varit helt otillräckliga och handlade länge enbart om att skjuta fram skuldbetalningar.

IMF:s beslut att den 23 augusti utfärda särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR) om totalt 650 miljarder dollar till sina medlemsstater utgör ett stort steg framåt. Beslutet föregicks av en lång tids diskussioner mellan medlemsländerna och påtryckningar från civilsamhällesorganisationer.¹ Tilldelningen spelar stor roll för de länder som befinner sig i en akut skuldkris. För svårt skuldtynnga länder är avgörande fördelar att SDR inte spär på skuldbördan och inte är kopplade till villkor om den ekonomiska politiken. IMF:s beslut är välkommet, även om det är långt mindre än vad som behövs och vad civilsamhället krävde.

Effekten i de mest krisdrabbade länderna begränsas emellertid av att den nya tilldelningen till nästan 60 procent (375 miljarder) har gått till höginkomstländer, medan enbart 3 procent (21 miljarder) tillfaller låginkomstländer. Den nya tilldelningen är därför helt otillräcklig för att mobilisera de 450 miljarder dollar² som IMF bedömer att enbart till låginkomstländerna behöver för att påskynda pandemihantering och ekonomisk återhämtning efter pandemin.

Länder som, liksom Sverige, inte behöver sina nya dragningsrätter kan kanalisera sina tilldelningar vidare till länder i kris. Olika möjligheter för detta diskuteras inom IMF men det finns ingen överenskommelse om gemensamt agerande. Det är därför upp till enskilda länder att avgöra hur de ska

¹ <https://www.svenskakyrkan.se/act/nyheter/internationellt-upprop-till-imf-och-g20-landerna>

² <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/04/07/sp-fostering-a-fair-recovery>

använda sina tilldelningar. IMF:s chef Kristalina Georgieva³ har vid upprepade tillfällen uppmanat rika länder att vidarebefordra sina dragningsrätter till länder som behöver dem mer.

Rent praktiskt kan detta göras på olika sätt, som gåvor eller lån till särskilda fonder förvaltade av IMF (Poverty Reduction and Growth Trust, PRGT, eller den nyligen beslutade Resilience and Sustainability Trust, RST⁴) eller andra institutioner, samt olika typer av debt swaps.

Ett stort antal civilsamhällsorganisationer och forskare, däribland vi som undertecknar detta brev, har i ett öppet brev till G20-ländernas finansministrar, centralbanker samt IMF formulerat krav på hur vidarekanaliseringen ska genomföras.⁵ I korthet:

- SDRs avgörande kännetecken – att de inte ökar skuldbördan och inte kopplas till villkor om ekonomisk politik – behöver bevaras.
- Medelinkomstländer, inte bara låginkomstländer, måste omfattas.
- Transparens och mekanismer för ansvarsutkrävande måste säkerställas – både i de länder som tar emot och de som vidarekanaliserar SDR.
- Vidarekanalisering av SDR måste ges utöver redan utlovade biståndsmedel (ODA) och klimatfinansiering.
- De nya resurserna måste användas till att rädda kollapsande hälsosystem, bygga upp social trygghet, möta klimatkrisen och på andra sätt bidra till en rättvis och hållbar ekonomisk återhämtning.

Vidare betonas att det behövs ytterligare initiativ för skuldavskrivningar, eftersom denna tilldelning (och vidarekanalisering) av SDR är långt ifrån tillräcklig för att lösa ländernas akuta problem.

Riksbanken har, liksom alla andra statliga institutioner, ett uppdrag att bidra till en hållbar utveckling nationellt och internationellt.⁶ Sveriges tilldelning av SDR för motsvarande 4 246 miljoner⁷ USD ger Riksbanken en hittills oöverträffad möjlighet att bidra till Sveriges genomförande av Agenda 2030.

För att den nya allokering av SDR ska bli den ”vaccinationspruta”⁸ för den globala ekonomin som IMF hoppas är det avgörande att enskilda länder faktiskt bestämmer sig för att vidarekanalisera sina tilldelningar. Vi uppmanar Sveriges riksbank att ta på sig ledartröjan och snarast besluta om att

³ <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/08/23/pr21248-imf-managing-director-announces-the-us-650-billion-sdr-allocation-comes-into-effect>

⁴ <https://blogs.imf.org/2021/10/08/sharing-the-recovery-sdr-channeling-and-a-new-trust/>

⁵ <https://www.latindadd.org/2021/09/29/osc-launches-call-for-the-fair-channeling-of-special-drawing-rights-osc-lanza-llamado-para-la-canalizacion-justa-de-los-derechos-especiales-de-giro/> Se också Expertseminarium https://www.eurodad.org/special_drawing_rights_saving_the_global_economy_and_bolstering_recovery_in_pandemic_times; debattartikel av bl a Kevin P Gallagher vid Global Development Center <https://www.devex.com/news/opinion-making-650b-in-sdrs-work-for-lower-income-countries-100546>; samt en rad civilsamhällsorganisationer i Storbritannien <https://www.brettonwoodsproject.org/2021/08/civil-society-joint-statement-on-uk-channelling-of-its-imf-special-drawing-rights-sdrs-allocation/>

⁶ Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en **samstämmig politik nationellt och internationellt**. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför. Regeringens bedömning: För att målet ska nås bör Sverige bedriva ett arbete som bidrar till hållbar utveckling i hela samhället, nationellt och internationellt. Det balanserade och integrerade förhållningssättet till hållbarhetens ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner är centralt. Arbetet bör utgå från nationella förutsättningar och bör **genomföras i ordinarie processer**. Två bärande utgångspunkter i arbetet bör vara ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. Arbetet för att nå målet bör genomföras i brett partnerskap med samhällets olika aktörer och internationella samarbetspartner. Prop. 2019/20:188, beslutad i riksdagen 17 december 2021 Betänkande 2020/21:FiU28.

⁷ <https://www.imf.org/en/Topics/special-drawing-right/2021-SDR-Allocation>

⁸ <https://www.reuters.com/business/imfs-650-bln-reserves-distribution-is-shot-arm-global-economy-georgieva-2021-08-23/>

vidarekanalisera hela beloppet – eller minst 75 procent – av Sveriges tilldelning av SDR till skuldtyngha låg- och medelinkomstländer.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erik Lysén'.

Erik Lysén, Chef för Act Svenska kyrkan

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lena Ingelstam'.

Lena Ingelstam, Generalsekreterare för Diakonia

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Cecilia Chatterjee Martinsen'.

Cecilia Chatterjee Martinsen, Internationell chef för Rädda Barnen

Cc
Finansminister Magdalena Andersson
Biståndsminister Per Olsson Fridh
Ledamöter i Utrikesutskottet och Finansutskottet